

A gyérités ügyében.

Irta: *Fekete Lajos.*

Jelen kis cikk megírására *Róth* Gyulának, a m. kir. közp. kísérleti állomás adjunktusának azon előadása indított, amelyet az Orsz. Erd. Egyesület helyiségében 1906 deczemb. 8-án tartott meg.

Mindenekelőtt, mint a magyar erdészeti szakközönség tagja, köszönetemnek kell kifejezést adnom azon gyéritési rendszerek beható ismertetéseért, melyek a kísérleti ügy terén s részben azon kívül eddigelé felmerültek. Különösen ügyesek és tanulságosak azok a vázlatos képek, melyek sokkal gyorsabban, könnyebben és világosabban oktatják ki az embert, mint a hosszadalmas szóbeli ismertetések és magyarázatok.

Hogy a külföldi, különösen pedig a német birodalomban, a gyéritésről oly rengeteg sok cikk, illetve munka jelent meg, mint ezt az előadó *Laschke* után kiemeli (1873-ig 208 mű!), azt a német erdészeti folyóiratok nagy száma és a magyar viszonyokkal összehasonlítva, óriási közönsége, a német erdészeti irodalom régisége s végre a legtöbb kísérleti állomás német nyelve, node meg a német szakemberek szóbősége is eléggé megmagyarázza; de én ezt a mi szerényebb viszonyaink közt a magunk részéről nem tartanám áldásnak, mert a gyakorlati erdőgazda a magukat gyorsan lejáró elméleteknek alig vehetné hasznát.

A kísérleti állomások gyéritési rendszerei többé-kevésbé meszterkéltek, kötöttek és egyoldalúak, ami nagyon helyes, mert különben kitüzött céljukat: az eredményeknek megbízható számokba való foglalását, el nem érhetnék.

Amit a gyakorlatban a gyéritésről tudnunk kell, az az *Illés* és *Vadas* tankönyvében benne van. A többit a józan észnek megmondja maga az erdő, megmondják a fák.

Hogy nemcsak az elhalt és elhaló fákat kell kiszedni, hanem a tulszárnyaltak egy részét is, továbbá a gyomfákat, rossz növéskéket és betegeskedőket: azt minden erdőművelésben megtaláljuk.*)

*) Sajnos, a tényleges gyakorlat nálunk igen sok tekintetben messze áll tankönyveink tételeitől ott is, ahol erre a gazdasági viszonyok komoly okot nem szolgáltatnak, amint ezt *Földes János* alábbi, a gyakorlatból merített sorai is bizonyítják.

Vágássorozat	Erdőrészlet	Terület	A fordulószak kezdetén volt a		Előirányoztatott	A gyérités éve	Időközi növedék	Élő fakészlet a gyérités idejében	A gyérités eredménye	
			kor	összes fatömeg					összes növedék	m^3
száma	k. hold	év	m^3	m^3	m^3	évszám	m^3	m^3	m^3	o/o

Észrevétel

A fordulószak kezdete 1886 vége

I.	5	9.63	50	815	25.13	135	1893	176	991	190	19
I.	9	4.68	50	354	10.93	65	1894	87	441	48	11
II.	8	16.54	50	1399	43.17	232	1895	388	1787	674	38
II.	13/.	5.32	60	603	15.32	80	1895	138	741	266	36
II.	20	9.44	40	345	13.59	19	1896	136	481	110	23

Sok gyomfa szedettet ki.

A fordulószak kezdete 1896 vége

II.	9	43.63	70	6204	126.—	1091	1906	1260	7464	1559	21
II.	12	21.55	50	1823	56.—	323	1902	336	2159	513	24
Egészben	—	110.79	40—70	—	—	—	—	—	14064	3360	24

A magassági osztályokat egykoru szabályos bükkösben én is bemutattam félig vázlatos rajzban „Az erdő ápolásról“ stb. szóló munkácskámban (1895), hol a gyéritést a 44. laptól a 69-ikig, tehát 25 lapon át, behatóan tárgyalom.

Hogy az áterdőlésnek oly különös módjai, mint pl. Borgrevéé, a magyar szakközönség nagyobb része előtt ismeretlenek, abban inkább előnyt, mint hátrányt látok. Mert hogy Gesztes szaktárs a fiatal tölgy *szálerdőben* „felülkerekedő“ sarjakat kivágatta (Erd. L. 1907. évi VII. füzet, 390. l.), az korántsem Borgreveféle eljárás, hanem a tisztító vágásokhoz tartozik (L. „Az erdő ápolásáról . . .“ 42. l. 3-ik kikezdés, aztán a 44. l. 2. és 3. kikezdés.)

A fent idézett cikk utolsó bekezdésében kifejezett azon felhívásra, hogy azok, akik nagyobb szabásu áterdölések adataival rendelkeznek, küldjék be azokat: közölni kívánok néhány szerény adatot, melyek ugyan nem nagyobb szabásu, hanem a kisiblyei ismeretes kis, mintegy 400 holdnyi tanerdőben, az 1886. és 1906. évek közt eszközölt áterdölések sorából irattak ide, az üzemtervi nyilvántartásokból kivonatolva, de mindazon előhasználatok kihagyásával, melyek az üzemtervben előirányozva nem voltak.

Ezenkívül fel akarom még hívni szakközönségünk figyelmét az Erdészeti Kísérletek 1903. évi (V. évfolyam) 3. és 4. füzetében közzétett ily című cikkekre: „Szabályos egykoru erdőkben keletkező mellékállomány meghatározásának egy módja“*), amelyben tényleges adatokból kiindulva kiszámítottam a Vépor hegység egykoru jobb luczfenyveseiben, teljes záródás mellett, a 30 éves kortól a 100 évesig, a mellékállabba szoruló, elhaló faegyedek tömörfa-tömegét, mely a mindenkori tömörfa-tömegnek a 40-ik évben 15⁰/₀-át teszi ki, s aztán folyton száll 2⁰/₀-ig a 90 éves korban és 1⁰/₀-ig a 100 éves korban. Ebből a számításból kiderül, hogy tisztán az elhaló fák kiszedése által a 30 éves kortól kezdve az egész forduló alatt a vágáskori összes tömörfa-tömegnek 27⁰/₀-át nyerhetjük összes eredményképpen.

*) Ismertetve az Erd. L. 1904. évi II. f. 143. lapján.

